Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Min Tidsalder [Theologie med Religion]

Citation: Blicher, Steen Steensen: ”Min Tidsalder [Theologie med Religion]”, i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 368. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich07-shoot-workid92497/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Af: Min Tidsalder

Theologie med Religion.

Ligesiden den Sidste meddeltes Menneskene, have disse, uden at benøje sig med de aandige Aabenbarelser, forsøgt at sandseliggjøre dem og tillæmpe Gudbegrebet, hvert Folk efter sin egen Nationalitet. Saaledes er Theologiens Oprindelse; og der ere endnu fremkomne langt flere Systemer, end der have været Nationer, lige fra Braminernes Theogonier i millionviis til Muhameds Monotheisme. Længe før Denne havde Moses, skjøndt levende mellem Katte- og Koe-tilbedere, hævet sin Aand til samme Højde: Skinnet paa Sinais Top er, efter Aartusinders Henløb endnu langtfra at være udslukket; meget mere sees Glimtene deraf over den hele Verden, hvilken Jøderne nu have Parter i til Erstatning for Canaans Land.

Christi Religionslære var *Troe* paa Gud, *Haab* om Udødelighed, og indbyrdes *Kjerlighed*. Dermed kunde hans Religionsbekjendere ikke længe nøjes. Der maatte bødes paa den heelthvide Kjortel med mange farvede Klude, som man hentede fra Pyramider, Pagoder og andre hedenske Templer. Man sloges om Pjalterne, brændte saa een saa enanden, og lappede paa igjen. „Er det din Søns Kjortel?" kunde man have spurgt; men Sønnen selv vilde aldrig kunne kjendtes ved den.

Langt om længe fremstod Mester Morten, skar op, skar af, og reparerede saa godt Han kunde – i det mindste: hans Villie var reen og stærk. – Det var nu godt nok. Men siden blev flikket saa af Den og saa af Den. Det fik aldrig Ende, har ej heller endnu, kan jeg troe.

Hernede vil man gjerne bilde sig selv ind, og andre med, at man er hjemme *herovenfil* -- Naaja! man kan jo forsøge, hvor højt man kan klyve op! men tage sig vel iagt for ej at falde ned, og paa dem der staae underneden og stirre op efter den forvovne Acrobat. Vor Tid har havt mangfoldige saadanne Konstnere, men neppe nogen, der er steget højere op end en vis Hegel; men han har, saavelsom de fleste andre Tydskere, brugt Philosophien som Balanceerstang.

Hvad har Religiøsiteten vundet ved alle disse Ascentioner? Det er mere end jeg veed. Men at Irreligiøsitet har faaet større, almindeligere Indpas, derom behøver man ikke at spørge Professores og Doctores Theologiæ.

Secteervæsenet er endnu ikke ophørt; men er flyttet mestendeels over til den nordamericanske „Union", hvor William Penn tog Skomager Fox's Læst paa Skjødet; hvilken Læst virkelig passede godt til Menneskefod. Dersom *Alle sagde „Du" til hinanden med ærligt Sindelag*, da var Krig ufornøden; da kunde Hovedet uden Uhøflighed bedækkes, og Hjertet blottes. Naar disse, som man uforskyldt gav Øgenavnet „Sværmere" holde Gudstjenesten, da er det ikke med Tungen, men med Tanken.

Den mæriske Greves Undersaatter og deres Efterkommere røre Tungerne noget mere, men med dybalvorlig Andagt. Var Christiansfelderrøjet ikke slet saa dyrt, kunde jeg maaskee bedre finde mig i Kjønnenes Afsondring før Ægteskaber, og deres Whisttræk til samme. Ved Giftermaal skulde man dog raade for, Hvem man vil have til Makker. (Dersom „Ægteskaber sluttedes i Himlen" vilde dog ikke blive saamange Helveder paa Jorden).

I sin Tid aborterede den franske Revolution med en Slump Fornuftfostere, der viste Vorherre den Opmærksomhed at antage ham til Æresmedlem; men det er allerede længesiden man hørte noget om denne fornuftige Klub: den har vel opløst sig formedelst Hjernecassemangel. (Man kommer herved til at tænke paa de mange offentlige Casser, der have været aabne og tomme, inden man tænkte paa det).

Hvo der er meget nysgjerrig efter at kjende flere Secter, Den vil jeg raade, at reise til Nordamerica, det Land der er saa frit, at Militsen er ligesaa tvangløs som Congressen. Paa den religiøse Tro er heller intet Baand. Hverken Sværmere eller Skjelmer eller ærlige Sjæle behøve at tage Hensyn til Inqvisition, Facultetet, Cancelli og andre slige Sprinkelværker. Det er, som han sagde – en engelsk Soldat –: „Enhver har Lov at gaae til Helvede med sin egen Tro."

Uagtet denne Frihed i Troessager, uagtet at alle forskjællige Slags Troesbekjendere see lige op, saa højt de formaae, til Himlen, see de dog *skjævt* til hverandre. Regjeringen – om jeg ellers tør være saa fri, saaledes at titulere Democratiet – dens Firma, „united states" har blot

mercantilsk Betydning. Den forsøger: hvorledes en Stat kan bestaae uden Statsreligion. Men det kunde træffe, at det religiøse Charivari derovre bragte Folk paa andre Tanker. Menigmand var vel bedre tjent med noget positivt, det negative faaer ellers Overhaand baade i Kirken og paa Raadstuen.

Fra aandelig Frihed falder Tanken let paa aandelig og legemlig Tvang og Tyrannie. Dette, skjønt ej i sin ældre infernalske Habit, har dog endnu i vore Tider prøvet paa at holde sig ilive; men Baalilden var udbrændt, og Asken bortvejrede Fornuftens Lyststraalende Morgenskjær, af hvilket jevnlige Gjenskin ogsaa have opklaret den Catholske Horizont. Vi have hørt Catholske Præsters Taler, seet af dem Moralskreligiøse Afhandlinger, mod hvilke hverken Lutheraner eller andre Christne kunde have noget at protestere; men som derimod skjænkede dem mange *„Stunden der Andacht."*

Hiin himmelfaldne Spaadom om *„Een Hyrde og Een Hjord"* synes nu at skride fremad, sin Opfyldelse imøde; men der er vist et langt større Stykke tilbage, end Menneskøjne kunne række. Allene under britisk Hyrdestav gaae endnu fire store og flere smaae adskilte Flokke, der holde sig forsigtigt i lang Afstand fra hverandre; og Vogterne passe troligt paa, at de ikke skulle nærmes. Dog kan der imellem fanges et forvildet Stykke, saa tager man det med. Med den græske Clerus er ikke skeet synderlig Forandring; maaskee fordi den staaer i saa ringe Anseelse, at Popen faaer sit Knut, som enhver anden; dog Præstekjolen maae først af Kroppen, thi saa er denne blottet for sin smule Helligbed.

Missionsvæsenet drives endnu, saavel i Ostindien som ogsaa lidt i Grønland; men Omvendelserne ere faa og sjældent at fidere paa. „Naar Daaben er forbi," tilstode ærligt vore jydske Natmændsfolk, „saa er der intet andet tilbage, end at tage mod Faddergaver og saa igjen see sig om i *Naturen."* Grønlænderne prygle sine Koner, som forhen, og Hinduernes Koner springe i Ilden, naar de blive Enker. – Hvad der hindrer – i det mindste sinker Omvendelsessagen, er vel dette: at saa mange Missionærer ansee deres Arbejde fornemmelig, som en venia caracteris, en elevatio til et godt Præstekald, i Hjemmet – non contemnendum.

Prædiken, holdt i Randlev og Bjerager Kirker

I Anledning af dette Evangelium og af den Eder alle bekjendte sørgelige Begivenhed skal jeg tale nogle Ord til Trøst og til Advarsel.

Idag, mine Venner! idag modtager Jorden i een Grav tre Brødres Legemer, som for nogle faa Dage siden vare beboede og oplivede af glade og uskyldige Sjæle. I den Alder, hvor ingen hemmelig Kummer nager det lette Sind; hvor enhver Modgang er som et Steenkast paa Vandets blanke Overflade, der hastig kommer, og hastig forsvinder, og intet Spoer lader tilbage; i den Alder, hvor Tillid til Menneskene ikke er svækket af nogen sørgelig Erfaring, i vort Livs skjønne, lyse, haabfulde Vaar, bleve de i et Øieblik bortkaldte fra Manddommens og Alderdommens Kundskab og Kummer. For ni Dage siden laae de hos hverandre i Søvnens Arme. Lyse, uskyldige Drømme forsødede deres Hvile, og viste dem den frembrydende Dags Glæder. Solen opstod – den Sol, de aldrig meer skulde beskue – der vakte Tusinde til Liv, Tusinde til Sorg, Tusinde til Glæde; men Dem kunde den ikke meer opvække. De vare døde – døde fra Sorger og fra Glæder. – De vare døde! alle paa eengang! – Hvorledes vare de døde! – Myrdede! – Hvo vilde myrde Uskyldigheden? myrde den sovende Uskyldighed?! Hvis Vrede – hvis Hævn – hvis Rovgjærrighed – hvis Blodtørst kunde disse venlige Engle opvække? – Hvo var den skumle Morder, der kunde drage Kniven imod de sødt slumrende Smaae?! Hvis var den Haand, der ikke tabte Staalet ved Synet af sovende Brødre, hvor de laae – omslyngede af hinandens spæde Arme?! Saae han da ikke, hvor de skyldfrie Hjerter sloge i deres unge Bryster?! Saae han ikke de Smiil, der svævede paa deres Læber? Eller – var han betaget af vanvittig Raserie?! Nei med fuld Bevidsthed, med koldt Overlæg slagtede han dem – Een efter den Anden. – – Hvo – hvo var den Mørkhedens Aand i Menneskelignelse? Kjæreste Brødre og Søstre! Dersom Taarer kunde gjøre denne Handling ugjort; – Strømme vilde vi græ-